

MEDEDELING

Referentienummer:	MLER_012
Datum:	2015-05-22
Gewijzigd:	2020-10-16
Contact:	Dienst Lerenden info.lerenden@katholiekonderwijs.vlaanderen

Participatiedecreet: ouderraad

1 Inleiding

Katholiek Onderwijs Vlaanderen vindt een participatieve schoolcultuur¹ met leerlingen, ouders en personeelsleden belangrijk. We kozen ervoor om onze visie op participatie van leerlingen, personeel en ouders en de praktische uitwerking van de verschillende raden (schoolraad, medezeggenschapsraad, pedagogische raad, leerlingenraad, ouderraad) uit elkaar te zetten in verschillende mededelingen:

Visieteksten

- [Ouderbetrokkenheid en ouderparticipatie - visie en suggesties voor een schooleigen invulling](#) (MLER_046)
- [Leerlingenparticipatie - visie en suggesties voor een schooleigen invulling](#) (MLER_045)

Werking formele participatie

- [Participatiedecreet: de schoolraad](#) (MLER_018)
- [Participatiedecreet: ouderraad](#) (MLER_012)
- [Participatiedecreet: pedagogische raad](#) (MLER_014)
- [Participatiedecreet: leerlingenraad](#) (MLER_013)

In deze mededeling leggen we de oprichting, de samenstelling, de bevoegdheden en de werking van de leerlingenraad uit.

¹ Je vindt hierover informatie in de mededeling "[Leerlingenparticipatie - visie en suggesties voor een schooleigen invulling](#)" (MLER_045) en de mededeling "[Ouderbetrokkenheid en ouderparticipatie - visie en suggesties voor een schooleigen invulling](#)" (MLER_046).

2 Visie op het participatiedecreet

Scholen hebben een rijke traditie om samen met geëngageerde mensen hun beleid vorm te geven. Ze zorgen er bewust voor dat de diverse onderdelen van de eigen schoolstructuur (bv. kleuter- en lagere school in de basisschool, of verschillende graden, onderwijsvormen, studierichtingen in de secundaire school) representatief vertegenwoordigd zijn. De verschillende betrokkenen investeren hier veel tijd en energie in. Katholiek Onderwijs Vlaanderen is een voorstander van het huidige participatiedecreet. Het houdt het evenwicht tussen flexibiliteit en decretale regels. Elke school en elke geleding organiseert zich het best volgens de eigen cultuur. Dit leidt tot een hogere transparantie en minder planlast voor alle betrokkenen.

3 Wetgeving

De regeling over de participatie op school van personeelsleden, leerlingen en ouders in het gewoon en buitengewoon basis- en secundair onderwijs (voltijds en deeltijds) is opgenomen in:

- het decreet van 2 april 2004 "[Participatie op school en de Vlaamse onderwijsraad](#)"
- de ministeriële omzendbrief GD/2004/03 van 13 juli 2004 "[Lokale participatieregeling in het basis- en secundair onderwijs](#)".

4 Een ouderraad oprichten

4.1 Wie mag de oprichting vragen en onder welke voorwaarden

Er is geen algemene verplichting om een ouderraad op te richten. De oprichting is wel verplicht wanneer ten minste tien procent van de ouders erom vraagt, met een minimum van drie ouders. Om het minimumaantal ouders te bepalen, mag elk gezin of elke leefeenheid maar één vraag tot oprichting stellen:

- voor één leerling kan maar één vraag tot oprichting worden gesteld, ongeacht de manier waarop het ouderlijk gezag is georganiseerd
- voor twee of meer leerlingen die behoren tot hetzelfde gezin of dezelfde leefeenheid, kan ook maar één vraag tot oprichting kan worden gesteld.

4.2 Organisatie verkiezingen bij oprichting

De schoolraad, het schoolbestuur en de ouders bekijken samen wanneer de ouderraad best wordt opgericht. Het schoolbestuur staat samen met de schoolraad in voor de samenstelling van de ouderraad. Bij de oprichting moet dit gebeuren via verkiezingen waarbij alle ouders zich verkiesbaar kunnen stellen en stemgerechtigd zijn. Voor het begrip ouder, zie punt 7.1 Samenstelling ouderraad.

Het is aangewezen om eerst een kiesreglement uit te werken voor je verkiezingen organiseert. Het schoolbestuur stelt dit op samen met de schoolraad of de niet-decretale schooleigen participatievorm. Het model van Katholiek Onderwijs Vlaanderen van het kiesreglement voor de ouderraad vind je als [bijlage 1](#) bij deze mededeling.

Het aantal mandaten is decretaal niet vastgelegd. Omdat het schoolbestuur verantwoordelijk is voor de verkiezingen, beslist deze bij de oprichting van de ouderraad hoeveel mandaten er zijn. Uiteraard doet het dit in overleg met de schoolraad en met de bestaande, schooleigen inspraakorganen. Het aantal mandaten leg je vooraf vast in het kiesreglement.

Als het aantal toe te wijzen mandaten groter of gelijk is aan het aantal kandidaten wordt de verkiezingsprocedure beëindigd. In dat geval zijn alle op de kandidatenlijst vermelde kandidaten van

rechtsweg verkozen. Als het aantal mandaten voldoende hoog is, zullen er m.a.w. geen verkiezingen nodig zijn.

Hou er rekening mee dat de vertegenwoordiging van de ouders in de schoolraad niet kan wijzigen - tenzij vrijwillig - tot het einde van het mandaat van de schoolraad. Leden van de schoolraad hebben het recht om het mandaat uit te doen.

Na de oprichting van de ouderraad moet een huishoudelijk reglement worden opgesteld (zie 7.8 Huishoudelijk reglement voor de verplichte inhoud).

5 Eén ouderraad voor verschillende scholen?

Schoolbesturen kunnen zich - in tegenstelling tot de schoolraad - niet beperken tot één ouderraad voor verschillende scholen waarvan de vestigingen gelegen zijn in dezelfde gemeente of binnen een straal van twee kilometer. Het decreet bepaalt namelijk dat er een ouderraad opgericht wordt per school, eventueel als het schoolbestuur dat wil zelfs per vestigingsplaats.

Toch zijn vele scholen hiervoor vragende partij, bv. omdat zij zich profileren als één geheel en op dezelfde campus gelegen zijn. Het schoolbestuur kan er in dat geval voor kiezen om afzonderlijk samengestelde ouderraden - bv. één voor de middenschool en twee voor de bovenbouwscholen - gezamenlijk te laten vergaderen. Dat strookt met het participatiedecreet en komt in de feiten neer op één grote ouderraad. Afspraken hierover neem je best op in de respectievelijke huishoudelijk reglementen.

6 De ouderraad vierjaarlijks opnieuw samenstellen

Elke vier jaar moet de ouderraad opnieuw samengesteld worden. De ouderraad bepaalt zelf op welke wijze deze hersamenstelling gebeurt via het huishoudelijk reglement. Behalve bij de oprichting zijn verkiezingen niet verplicht. De ouderraad zal alle ouders op de hoogte brengen en hen de kans geven om zich kandidaat te stellen. De ouderraad staat zelf in voor de organisatie van de hersamenstelling. Schoolbestuur en directie zullen op vraag ondersteuning bieden. Als de bestaande ouderraad geen beslissing neemt over de nieuwe samenstelling, staat het schoolbestuur samen met de schoolraad in voor de samenstelling van de ouderraad via verkiezingen.

Verkiezingen worden georganiseerd via het kiesreglement. Het model van Katholiek Onderwijs Vlaanderen van het kiesreglement voor de ouderraad vind je als [bijlage 1](#) bij deze mededeling.

7 Werking

7.1 Samenstelling ouderraad

Onder “ouders” wordt begrepen: alle personen die het ouderlijk gezag uitoefenen over een leerling of een leerling in rechte of in feite onder zijn bewaring hebben. Dit betekent dus:

- de titularissen van het ouderlijk gezag:
 - Als de minderjarige twee ouders heeft, is elk van beide ouders titularis van de prerogatieven van het ouderlijk gezag, wat ook de onderlinge verhouding tussen hen mag zijn.
 - Op grond van artikel 374 van het Burgerlijk Wetboek kan een ouder, die niet meer samenleeft met de andere ouder, ontheven worden van het recht om bepaalde prerogatieven van het ouderlijk gezag uit te oefenen, zonder echter het titularisschap in zijn geheel te verliezen. Concreet betekent dit bv. dat de rechtbank het schoolkeuzerecht uitsluitend aan één ouder kan toewijzen, zonder dat de andere ouder het recht van toezicht op de opvoeding

verliest (artikel 374, vierde lid, van het Burgerlijk Wetboek). Op basis van dit recht kan ook deze ouder informatie inwinnen over het pedagogisch project en het schoolreglement van de school.

- Ouders die op grond van artikel 32 tot en met 35 van de Wet van 8 april 1965 betreffende de jeugdbescherming ontzet worden uit het titularisschap van het ouderlijk gezag, vallen buiten de reikwijdte van het begrip "ouders".
- Plusouders (= stiefouders) beschikken ook niet over het ouderlijk gezag en komen dan ook niet in aanmerking om deel te nemen aan de verkiezingen van de participatieorganen of om er deel van uit te maken.²
- de personen die in rechte een minderjarige onder hun bewaring hebben. Het betreft:
 - enerzijds de voogd, i.e. de persoon die bepaalde ouderlijke prerogatieven overneemt als de minderjarige geen ouders meer heeft en
 - anderzijds de pleegvoogd, i.e. de persoon die op basis van artikel 475bis e.v. van het Burgerlijk Wetboek op contractuele basis de belangrijkste ouderlijke verplichtingen overneemt van de ouders, en meteen ook sommige prerogatieven van het ouderlijk gezag.
- de personen die in feite een leerling onder hun bewaring hebben:
 - het betreft niet de personen die een minderjarige occasioneel onder hun hoede hebben, als wel de pleegouders, i.e. de personen die het kind werkelijk bij zich opvoeden, zonder dat een wettelijk omschreven gezagsinstelling voor handen is.

Meerderjarige of ontvoogde leerlingen horen tot de geleding "leerling".

7.2 Mandaten: vervanging en automatische beëindiging

De ouderraad wordt om de vier jaar opnieuw samengesteld. De termijn van vier jaar moet je in de eerste plaats begrijpen als een moment om de samenstelling van alle raden te herbekijken. Dit betekent niet dat de samenstelling vier jaar lang dezelfde is. Ouderraden kunnen bv. beslissen om ouders jaarlijks te laten aansluiten of te stoppen. Het huishoudelijk reglement regelt de wijze waarop nieuwe leden tijdens de mandaatperiode kunnen toetreden tot of ontslag nemen uit de ouderraad.

Een ouder in de ouderraad beëindigt van rechtswege zijn mandaat wanneer hun kinderen de school verlaten hebben.

De ouderraad kan in het huishoudelijk reglement of in individuele gevallen van deze bepaling afwijken.

7.3 Bevoegdheid

7.3.1 Advies op vraag van de schoolraad of uit eigen beweging

De ouderraad kan op vraag van de schoolraad een schriftelijk advies uitbrengen over alle aangelegenheden waarbij de schoolraad overlegbevoegdheid heeft. De schoolraad schakelt dan de ouderraad in om de overlegprocedure voor de geleding ouders voor te bereiden. Voor ontwerpbeslissingen van het schoolbestuur die de schoolorganisatie of de eigenheid van de school fundamenteel veranderen, is de schoolraad verplicht vóór het overleg de geledingen die zij vertegenwoordigen te informeren en te raadplegen.

² Beslissing van de Commissie Zorgvuldig bestuur van 18 maart 2013 ([CZB/V/P/KSO/2013/322](#)).

De ouderraad kan ook uit eigen beweging een advies uitbrengen over deze aangelegenheden. Het kan niet gaan om arbeidsvoorwaarden van het personeel. De arbeidsvoorwaarden blijven de exclusieve materie van het LOC of de ondernemingsraad.

Het schoolbestuur geeft na ontvangst van het advies binnen dertig kalenderdagen een met redenen omkleed antwoord. Elk advies bezorgt ouderraad ook ter informatie aan de andere onderliggende raden en de schoolraad.

7.3.2 *Recht op informatie*

De leden van de ouderraad heeft in functie van de uitoefening van hun bevoegdheden een algemeen informatierecht.

Het schoolbestuur moet niet op alle vragen om informatie of inzage ingaan:

- vragen die kennelijk onredelijk zijn
- aanvragen over documenten die niet af of onvolledig zijn
- gegevens die op grond van een decreet of wet onder de geheimhoudingsverplichting vallen
- informatie van persoonlijke aard tenzij betrokkene ermee akkoord gaat
- documenten over een strafsanctie, een administratieve sanctie of een tuchtmaatregel
- documenten die gegevens bevatten verstrekt door derden onder het beding dat ze vertrouwelijk blijven.

7.4 **Informatieplicht**

De ouderraad is verplicht om de ouders te informeren over hun standpunten, activiteiten en over de manier waarop zij hun bevoegdheden uitoefenen. De wijze waarop bepalen zij zelf.

Als een schoolbestuur een overleg vraagt over een ontwerp van beslissing die de schoolorganisatie en de eigenheid van de school fundamenteel verandert, dan moeten de leden van de schoolraad eerst de geleding die ze vertegenwoordigen informeren én raadplegen.

7.5 **Bescherming afgevaardigden**

De leerling(en) van de ouder die deel uitmaakt van de ouderraad kan geen tuchtsanctie oplopen voor meningen geuit door de ouders in de uitoefening van hun mandaat.

7.6 **Afvaardiging van de geleding ouders naar de schoolraad**

De geleding ouders heeft recht op afvaardiging in de schoolraad. Als er een ouderraad bestaat, zal deze leden van de ouderraad afvaardigen naar de schoolraad. De ouderraad kan ook afzien van dit recht. Dan wordt de geleding ouders in de schoolraad samengesteld via verkiezingen. Katholiek Onderwijs Vlaanderen is voorstander om de vertegenwoordiging uit de ouderraad af te vaardigen.

Na de oprichting van ouderraad en voor het einde van het mandaat van de schoolraad kan de wijze van vertegenwoordiging in de schoolraad besproken, goedkeuren en vastgelegd worden in het huiselijk reglement.

Bij het opnieuw samenstellen van de schoolraad gebeurt de afvaardiging zoals voorzien in het huiselijk reglement.

7.7 Financiële middelen

De ouderraad beschikt voor de uitoefening van hun decretale bevoegdheden over een zekere onafhankelijkheid tegenover het schoolbestuur. Toch vallen zij in principe onder de verantwoordelijkheid en aansprakelijkheid van het schoolbestuur. Het is daarom belangrijk dat steeds duidelijk wordt afgesproken welke initiatieven van de ouderraad in overleg met het schoolbestuur worden genomen en welke niet. In dat laatste geval gebeuren activiteiten buiten het schoolleven en op eigen verantwoordelijkheid.

De middelen waarover ouderraad beschikken, behoren tot de middelen van het schoolbestuur en worden bijgevolg ook opgenomen in de boekhouding van het schoolbestuur. Middelen buiten de boekhouding houden, komt neer op een overtreding van de vzw-wetgeving. Omdat raden soms zelf middelen zullen genereren waarvan ze zelf de bestemming willen bepalen, is het noodzakelijk dat het schoolbestuur en de ouderraad afspraken maken over de aanwending van deze middelen. Deze afspraken worden bij voorkeur schriftelijk vastgelegd.

Het lijkt logisch dat ouderraad een eigen begroting opmaakt waarin zij de kosten voor de werking (kopieën, vergoedingen sprekers, drankjes ...) en verwachte opbrengsten opnemen. Zij zullen daarnaast ook communiceren over de manier waarop zij de middelen willen besteden die ze genereren via het organiseren van eigen initiatieven.

7.8 Huishoudelijk reglement

Het huishoudelijk reglement regelt de werking van de ouderraad.

Het huishoudelijk reglement bevat ten minste de volgende onderdelen:

- de manier van samenstelling. De raad heeft in dit verband de opdracht om een representatieve weergave van de schoolpopulatie te bevorderen.
- het aantal mandaten
- de manier waarop nieuwe leden tijdens de mandaatperiode kunnen toetreden tot de raad en de redenen en wijze om mandaten vervroegd te beëindigen
- de manier waarop zij hun afvaardiging bepalen voor de schoolraad
- de manier om ervaringsdeskundigen en experts te betrekken bij de werkzaamheden van de raad
- in de praktijk betekent dit om de mogelijkheid te voorzien om externen uit te nodigen op de raad. Voor de ouderraad kunnen dit bv. kansarme ouders zijn voor onderwerpen die hen rechtstreeks aanbelangen.
- de manier van bijeenroeping en de vergaderfrequentie
- de manier van besluitvorming
- de manier om de communicatie- en informatieplicht te realiseren
- de vakantieperiodes die de termijn schorsen waarbinnen het advies op vraag van de schoolraad of uit eigen beweging beantwoord moeten worden.

Het model van Katholiek Onderwijs Vlaanderen van het huishoudelijk reglement voor de ouderraad vind je als [bijlage 2](#) bij deze mededeling.

7.9 Aanwezigheid directie

De ouderraad kan vragen dat de directie aanwezig is bij de vergaderingen. Hierover kan in het huishoudelijk reglement een bepaling opgenomen worden.

7.10 Logistieke ondersteuning en begeleiding

Het schoolbestuur verstrekt de ouderraad de nodige logistieke ondersteuning. Dit betekent o.m. dat het schoolbestuur ondersteuning biedt bij de organisatie van eventuele verkiezingen, dat het schoolbestuur voorziet in een vergaderruimte ...

Bijlagen

- [MLER_012_B01: kiesreglement voor de ouderraad](#)
- [MLER_012_B02: huishoudelijk reglement voor de ouderraad](#)

